Anul XVIII — Sibiiu, Mercuri 21 Februarie (6 Martie) 1901 — Nr. 34

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:
1 lună 1 cor. 70 bani, 1/4 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 2 cor. 40 bani, 1/4 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România şi străinătate:
1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERŢIUNILE

Un şir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oară 12 ban a treia-oară 10 bani.

Redacţia şi administraţia: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poste şi librării.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vênd în Sibiiu: la librăria »Tipografiei«, societate pe acţiuni şi la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat »şi loterie«

La chestia colonisărilor.

»Mulţi Români din loc, cari nu posed pământ trăiau din aceste domenii, parte ţinênd arênzi, parte lucrând fên şi cucuruz în parte.

»*Toţi acestia rămân fără de pământ, din care să-'şi câştige pânea de toate zilele. Consternarea şi îngrijirea în poporul român este foarte mare.*

»Sûntem ameninţaţi cu cutropire de către acea putere, care ar trebuì să ocrotească deopotrivă pe toţi fiii patriei noastre«.

Cu aceste cuvinte semnificative îşi încheie corespondentul nostru din *Ludoşul de pe Mureş* scrisoarea sa, publicată în numărul de ieri, despre *colonisarea*, ce se pune la cale acolo.

Constatarea aceasta confirmă cele scrise de noi zilele trecute, că prin atentatele infernale, ce statul face prin sistemul de colonisare, poporul român e ameninţat în multe părţi cu miserie, aşa, că sau va trebuì să se bage în servitute la moşierii maghiari, sau va trebuì să ia lumea în cap.

Şi una şi alta invoalvă o mare primejdie pentru noi şi ne arată necesitatea imperativă de-a opune o resistenţă păcătosului sistem de colonisare.

Cu cât vom esamina mai deaproape acest sistem, cu atât ne vom convinge, că el este deoparte bine precisat şi urmăreşte după un plan bine chibzuit scopul final, ear' de altă parte el este o curată esploatare a noastră, a cetăţenilor contribuabili, în favorul Săcuilor şi Ungurilor colonisaţi.

Să vedem casul dintâiu. *Beksics* în unul din studiile sale asupra Maghiarilor, în raport cu celelalte naţionalităţi recomandă cu toată căldura colonisarea, dar' nu cum se făcuse mai nainte. El şi face un plan bine determinat. Terenul cel mai bun pentru a face colonisări cu succes în Ardeal, este, după planul lui Beksics, *Câmpia*. Dar' Beksics accentuează, că guvernul nu a purces corect, când s'a băgat cu o colonie, la *Şărmaş*, prea spre interiorul Câmpiei. Cucerirea prin colonii a acestui teritor trebue să se facă de pe la margini, cu colonii, cari în dos să aibă câte un razim maghiar, câteva comune sau un orăşel unguresc. Pe la margini trebue să fie deci primele posturi ale coloniilor maghiarisătoare şi numai după-ce aceste se vor stabilì bine, trebue a petrunde pas de pas spre interiorul Câmpiei.

Tot Beksics zice, că calea de estensiune a Săcuimii spre lăuntrul Ardealului este cele două văi ale Têrnavelor, ale căror isvoare şi curs superior se află în sînul Săcuimii. Pe văile aceste trebue, roiuri după roiuri, să pătrundă Săcuii, ca să ocupe locurile centrale în Ardeal, până departe pe Mureş.

Aceste planuri ale lui Beksics vrea *Darányi* să le realiseze sau cel puţin să promoveze realisarea lor. De aceea vedem, că ministrul cumpără moşii pe Têrnave, ca să dee imbold Săcuilor a se pune în mişcare pe Têrnave în jos. Şi de aceea vedem, că ministrul cumpără moşii pe la marginea Câmpiei, aşa, că, dupăcum am arătat, deja de trei părţi Câmpia e încunjurată cu un brêu de colonii, ale cărei puncte sûnt dela nord spre sud: Nimigea, Şărmaş, Cojocna, Tritiul-sup., Mureş-Ludoş şi Bogata.

Eată conturnele reale ale planului lui Beksics. Pentru aceasta am zis, că guvernul merge după un plan bine definit şi urmăreşte conştient scopul.

A doua chestie, ce am voit să o accentuăm, e chestia esploatării. Esploatarea reese mai bine din *planul de colonisare*, ce 'l-am publicat după mărturisirile comisarilor guverniali, trimişi la Ludoş.

Coloniştii pe moşia lui Eczken vor *plătì în primii doi ani câte 2% şi* după aceea *câte 4% amortisare, în decurs de 40—50 ani* Ei, dar' statul, abstrăgênd dela aceea, că cumpără fundul instruct de pe moşie şi zideşte case pentru colonişti, *are să plătească lui Eczken 5% anual.* Aşadar' în primii doi ani statul *plăteşte din punga noastră 3%, şi după aceea în 40—50 ani câte 1% diferenţă*, ca să susţinem pe coloniştii săcui şi să-'i facem cu moşii proprii.

Nu e asta o esploatare din cele mai neruşinate? Nu înseamnă aceasta cea mai mare nedreptăţire a majorităţii cetăţenilor faţă de calicii şi scăpătaţii unei naţionalităţi, a Maghiarilor?

Eată în lumină tot mai intensivă infernalele atacuri, ce guvernul face prin colonisări. În alte state un guvern, care ar face astfel de abusuri, ar fi măturat în două zile. În Ungaria e preamărit — de Maghiari, ear' *noi* nu ne mişcăm, stăm cu mânile în sîn şi privim cu nepăsare cum străinul ne ia pământ şi face încercări a ne lua limba...

Să stăm nepăsători, numai să nu ne căim odată! (*m*).

Sibiiu, 5 Martie 1901.

Antidot. *Săptămâna trecută a apărut în »Bud. Hirlap« un articol cu titlul: »Imperialismul maghiar«, în care Ungurii sûnt provocaţi a urma o politică imperialistă, lăţindu-'şi stăpânirea asupra Dalmaţiei, Bosniei etc. La acest articol mai multe ziare croate au dat răspunsuri cam pipărate pentru şoviniştii nostri.* ***„Srbroban“*** *din Zagreb d. p. numeşte politica imperială maghiară, politică grandomană, care va crea mai mulţi duşmani Ungurilor. Maghiarii ar face mai bine, dacă în loc de duşmani s'ar nisuì să aibă mai multă minte, ca astfel* ***dând naţionalităţilor din Ungaria drepturi, să asigure pacea în patria lor.***

„Obzor“ *zice, că punctul de plecare al articolului despre politica maghiară imperialistă e greşit, de oare-ce Ungaria nu are drept nici la Bosnia, nici la Dalmaţia. Dreptul acesta compete Croaţiei. Făcênd însă abstracţie dela aceasta,* ***Maghiarii nu pot conta la nici o simpatie în Balcani, cât timp acasă prigonesc naţionalităţile.*** *Popoarele balcanice n'ar câştiga nimic nici în privinţa culturală prin o eghemonie maghiară, de oare-ce* ***nu este o astfel de cultură maghiară, care să ridice nivoul intelectual al popoarelor balcanice.***

Este bun acest antidot, subministrat contra beţiei şoviniste, de cari sufer compatrioţii nostri.

Programul de muncă al dietei ungare îl vor forma, după desbaterea budgetară următoarele agende: Contractul cu societatea »Adria«, care probabil va provoca discuţii vehemente, apoi vor urma proiectele de lege despre asilele de copii şi despre administraţia capitalei. In decursul discuţiei appropriaţionale, guvernul va presenta dietei proiectul despre *simplificarea administraţiei.* După-cum se afirmă, o dispoziţie principală a acestui proiect este sistarea casselor orfanale şi de mână, cari vor fi administrate de oficiile de dare.

Sêrbia şi Rusia. Noul resident al Rusiei la Belgrad, *Ţaricov*, 'şi-a predat zilele acestea hârtiile de acreditare regelui Alexandru. Cu ocasiunea aceasta Ţaricov a adresat regelui o vorbire, în care a zis, că dorinţa lui este să vadă Sêrbia mergênd pe calea progresului pacînic şi a buneistări. Regele Alexandru în răspunsul seu a accentuat, că nisuinţa lui şi a guvernului este, ca relaţiile amicale dintre cele două ţări să devină *intime şi durabile.*

Aceste sûnt nisuinţe contrare politicei anti-ruseşti a răposatului rege Milan.

„Ibis-redibis...“

Budapesta, 3 Martie n.

Lucru neobicînuit, trei zile de-arîndul, de două-ori pe zi, am cetit un articol al »Trib. Pop.« şi totuşi n'am putut constata, în definitiv, la ce conclusiune voeşte să ajungă autorul articolului? Poate »Trib. Pop.« va atribuì acest neresultat al ostenelii mele lipsei de »pricepere a diplomaţiei în rostul politicei mai înalte naţionale«, fapt posibil, dar' nu zdrobitor. Relatez deci pasajele, cari m'au adus în încurcătură, poate se va mai găsì cineva să le comenteze, ca astfel să ştim şi noi cei »nediplomaţi«, care este părerea dlui I. S. (Ioan Slavici ori Ioan Suciu?) referitoare la situaţia actuală politică a Românilor din Transilvania şi Ungaria?

Să începem deci.

Titlul articolului este: »Legea »europenească««.

În introducere autorul aminteşte discuţia ziaristică, că oare este oportun sau nu, că Românii să între în parlamentul Ungariei? Se provoacă la »Magyar Szó« (organ foarte autoritar pentru de a trage din spusele lui — conclusiuni diplomatice!) care zice, că întrarea Românilor în dietă este pusă ca o condiţiune din partea României, ca să-'i fie posibilă alipirea la tripla alianţă.

Asta nu-'i adevărat, zice autorul:

»Atitudinea oamenilor de stat din România e determinată numai de interesele statului român. Acestea au cerut stabilirea bunelor relaţiuni cu Austro-Ungaria, deci şi cu Ungaria îndeosebi, şi acestea cer menţinerea lor — ori-şi-care ar fi posiţiunea Românilor din regatul ungar«.

Lămurit: Interesele României *pretind* ca aceasta să rămână aliata Austro-Ungariei, chiar şi atunci, când cele trei milioane de Români de sub coroana Sfântului Stefan ar fi traşi în roată.

Aşa ar fi, dacă n'ar fi altfel. Mai vin două pasaje, apoi urmează constatarea:

»Românii din regatul ungar sûnt mijlocitorii fireşti ai bunei înţelegeri dintre Ungaria şi România, şi bunele relaţiuni stabilite între România şi Austro-Ungaria au un caracter problematic, câtă vreme Maghiarii urmează lupta contra concetăţenilor lor români«.

Lămurit: România *nu poate* rămânè în alianţă cu Austro-Ungaria, numai dacă cele trei milioane de Români, supuşi ai Ungariei sûnt pe deplin satisfăcuţi în drepturile lor.

După aceste conclusiuni de *politică internaţională*, dl I. S. revine la treburile noastre *interne*, la chestiunea: activitate ori pasivitate?

»Şi e invederat, — zice — că primul pas spre curmarea acestei lupte e întrarea Românilor în parlamentul ungar. Făcut odată pasul acesta, celelalte vor urma ele de ele, potrivit cu împrejurările şi cu vrednicîile oamenilor«.

Adecă, cu întrarea Românilor în parlament, ar înceta ori-ce luptă cu Maghiarii. Vezi, lucrul acesta ar fi admirabil; să fii şi deputat, şi să nu trebuiască să faci nimic, toate să vină ele de ele. Ce fericit ar fi Românul atunci!

Dar' politicianul diplomat al nostru nu ne lasă să ne alintăm în acest *dolce farniente*, căci mai la vale, tot aşa de categoric ne spune următoarele:

»Dacă ar întra deci în luptă (electorală) şi 'şi-ar trimite representanţii în dieta ungară, aceasta nu ar potolì conflictul dintre Români şi Maghiari, ci 'l-ar înăsprì şi tocmai acesta e lucrul, de care trebue să se ferească Românii din regatul ungar«.

Deci: nu *curmarea*, ci *înăsprirea* luptei naţionale, ar fi resultatul întrării Românilor în dietă. Aşadară ne-am înţeles!

»Întrarea Românilor — spune articolul — în parlamentul ungar e deci *dorită* de toţi cei-ce ţin, ca bunele relaţiuni dintre România şi Ungaria nu numai să se menţie, ci să devie totdată din zi în zi mai intime şi mai sincere«.

Adecă e »*dorită*«, oareşi-cum reclamată întrarea în dietă de curmarea-

---

FOIŢA „TRIBUNEI“.

Dragoste împrocesuată.

(Urmare şi fine).

Şi când era singur, şi când se gândia la eventualitatea unei noue decepţiuni, îl cuprindea o tristeţă indescriptibilă. A observat el, că Lili se simte bine în societatea lui, e afabilă, drăguţă la vorbă faţă de el, ear' când o strînge de mână, îl priveste aşa de dulce şi încurajator. Era convins, că Lili îl iubeşte. La fiecare întâlnire cu el era mult mai veselă, mai grăitoare, decât faţă de alţi cunoscuţi. De Lili nu ducea el aşa de mare teamă, numai cu bătrânul să o poată scoate cumva la cale.

Aceasta era însă o problemă foarte grea. Aflase Manole, că bătrânul e vegetarian, îi place mult botanica; s'a apucat deci să cetească la botanică, căci o uitase de prin gimnasiu, şi nici atunci nu s'a ocupat prea mult cu ea. Dar' ce n'ar fi fost el în stare să facă pentru Lili? Ce n'ar fi comis el, numai să poată câştiga simpatía bătrânului Stelian!

Când mergea deci la Stelian, vorbia de botanică, despre vegetarianism, despre chestiuni economice; combătea curentul materialist, — dar' totul fu în zădar.

— Ce, domnule, — răspundea Stelian, — tinerii de azi ştiu să se ocupe de ceva serios? Lasă-mă în pace, domnule, toţi sûnteţi la fel. Nici unul nu e mai bun ca celalalt.

Nu 'i-a rămas altceva lui Manole, decât speranţa, că poate în curênd asthma va nimicì pe bătrân, în scurtă vreme va murì, şi astfel... nu-'i va sta nimeni în cale spre ajungerea idealului seu mult dorit.

Dar' o nouă şi neaşteptată lovitură 'l-a ajuns, care a pus capăt tuturor speranţelor lui.

Seara, la bubuitul focului din cămin, se punea din când în când şi făcea câte o poesie, dedicată Liliei. A şi publicat câteva poesii, ear' odată, avênd o voe din cale afară bună — la cafenea, a luat Ţiganii, 'i-a dus sub fereastra Liliei şi 'i-a pus să tragă câteva romanţe, apoi doine româneşti.

În loc de obicînuitul »chip al adoratei«, din romane, spre mai marea lui surprindere, din dosul perdelei, nu Lili, ci bătrânul 'şi-a ivit capul chel, să vadă cine e afară. A observat pe Manole.

Peste două zile, Manole a fost citat la poliţie. Acolo au luat interogatorul cu el, şi recunoscêndu-'şi fapta, pentru »conturbarea liniştei domnului Spiridon Stelian«, a fost pedepsit cu 20 fl. amendă, pe cari 'i-a plătit la moment, fără nici o vorbă.

Stelian adecă imediat a doua zi a mers la poliţie, s'a plâns, că un anumit tinăr, A. Manole, face poesii la adresa fiicei lui, ba 'i-a dat şi serenadă, nelăsându-'l pe el nici să doarmă măcar liniştit.

Poliţia n'a putut lua în considerare chestia poesiilor, cari de astfel nici nu formează vre-un delict; căci atunci unde ar ajunge arta poesiei, când poeţilor nu le-ar fi permisă idealisarea iubitelor lor. Pentru serenadă însă 'l-a pedepsit pe Manole cu suma amintită.

Dar' această pedeapsă n'ar fi fost nimic. Pentru Manole pedeapsa, că nu mai poate merge la Lili, nu se mai poate întâlnì cu Lili, a fost aproape insuportabilă. Bătrânul adecă nu mai lăsa pe Lili nicăiri de acasă. Ar fi plecat îndată la ţeară, la sat, dar' acolo nu era medic, şi deci trebuia să rămână şi pentru mai departe în Cibineşti.

Manole s'a folosit de un mijloc, care 'î-a luat apoi şi ultima speranţă.

A luat hârtíe şi 'i-a scris Liliei următoarea epistolă:

»*Stimată domnişoară!*

»Cred, că este de prisos să mai amintesc nemărginita stimă şi iubire ce-'ţi păstrez. Dela prima vedere, ştii, când sburai pe ghiaţă, ca o fee, ca un ânger din vis, de atunci am simţit o iubire nespus de mare pentru d-ta... Şi această iubire sinceră, ideală, cu fiecare întâlnire, cu fiecare privire din partea d-tale, s'a potenţat tot mai mult... Vedeam un viitor strălucit, când cu drag îţi voi putè zice: »uite singură, eşti în stare, să înseninezi cerul tristei mele vieţi, spune-'mi o vorbă, nu, un gest e destul, să-'ţi fiu rob pentru veciniciе. Numai lasă-mă să rămân veciniс în apropierea ta... Cred, că nu te-a surprins, când focul ce-'mi ardea la inimă, din când în când 'l-am vărsat în poesie, în urmă 'ţi-am dat o serenadă...

Dar' poate chiar aceasta a fost fatalitatea pentru mine... Tatăl d-tale m'a insinuat la poliţie, pentru conturbarea liniştei lui, pentru atingerea bunului renume a d-tale! Auzi acolo. Eu să fiu în stare, eu să am intenţiunea a atinge onoarea celei mai adorate fiinţe de pe lume...

Te rog, din adâncul inimii te rog, să capacitezi, să convingi pe domnul Stelian, că a fost departe de mine ori-ce intenţiune rea. — Nu în favorul meu să o faci aceasta. Eu sûnt gata ori-ce să sufer pentru fiinţa, pe care aşa fără de seamă o iubesc, dar'... vezi... lumea, ce o să zică lumea, dacă acest caz ridicol, — să mă iertaţi, dar' e foarte ridicol, — va ajunge în public! Căci el spune la toată lumea, că m'a însinuat la poliţie, că-'mi face proces de presă, etc. Şi numele acela sfânt pentru mine, să ajungă obiect de glume maliţioase în gura lumii? O, asta ar fi pentru mine mai mare pedeapsă, decât jignitor pentru prestigiul şi persoana d-tale.

Mii de scuze, pentru-că 'mi-am luat îndrăzneala să şi scriu. Singur sentimentul de stimă şi adoraţiune, m'a făcut să scriu. N'aş dorì, ca numele d-tale să devină obiect de glumă pentru public; acel nume iubit, pe care îl pronunţ zilnic ca o rugă evlavioasă...

A. Manole«.

Lili a cetit epistola tremurând; ochii 'i-s'au umplut de lacrămi, un ânger plângător îţi părea cum sta în faţa oglinzii cu epistola în mână.

După-ce s'a mai calmat puţin, a întrat în odaie la tatăl seu, care zăcea pe divan, înjurând pe toţi medicii din lume, căci nu pot găsì leac sigur pentru asthmă.

S'a apropiat de el, 'i-a pus mânile după gât, 'l-a sărutat pe frunte, 'l-a întrebat, de este mai bine, apoi a trecut pe neobservate şi la chestiunea lui Manole.

— Vezi, tată dragă, de ce eşti supărat pe dl Manole. El aşa de mult te stimează; nici prin gând nu 'i-a trecut să ne facă ceva rău, şi d-ta 'l-ai însinuat la poliţie şi spui mereu, că ai să-'i faci proces de presă...

— Cum, el cutează să-'ţi facă poesii, să aducă Ţiganii sub fereastră la tine, pentru-ca a doua zi toţi vecinii numai de tine să vorbească, să-'ţi scoată vorbă rea, îl învăţ eu, nici o vorbă mai mult. Am să-'i arăt eu, că despre copila mea n'are să facă el poesii! Nici să nu mai vorbeşti despre ticălosul acela! Îi dau eu lui serenade şi poesii...

Lili a început să plângă.

— Dar' mă faci pe mine de vorbă, îmi porţi numele pe la poliţie, pe la judecătorie... toată lumea are să rîdă de noi... — vorbia rupt, plângênd, Lili.

Bătrânul nu s'a lăsat înduplecat. Toată rugămintea ei a fost zădarnică.

Ba, ridicându-se de pe divan, plecă drept spre măsuţa Liliei, şi fără să observe Lili, care plângea, luă epistola şi o cetì întreagă. Apoi întorcêndu-se spre Lili începù din nou la ceartă.

Aşa de mult îşi iubia acest bolnăvicios om unica fiică, încât par'că ar fi fost gelos de ea, ducea o frică teribilă, când auzia pe cineva esprimându-se mai sentimental faţă de Lili. Cetind epistola lui Manole, plină de observaţii sentimentale, s'a înfuriat grozav. S'a decis să o trimită undeva la pension, departe, pe vreme mai lungă, ca să-'şi uite cu totul de Manole, să rupă ori-ce relaţiuni cu el.

Nu trecù o săptămână şi Stelian cu fiica lui plecă la Viena şi o aşezà la un pension de acolo.

Manole aflând despre călătoria aceasta, a rămas mâhnit adânc. Ultima licărire de speranţă s'a stins din inima lui.

'Şi-a reînceput singurătatea. Se ocupa mereu cu tot felul pe lucruri juridice, serioase, ca să poată umbrì tot mai mult chipul adorat al drăguţei de Lili.

Din când în când îşi vărsa durerea amară în câte o poesie duioasă, plină de accente desperate, dar' aceste bucăţi din inima lui rupte nu mai erau adresate nimănui... ***Delamara.***

înăsprirea luptei dintre Maghiari şi noi! Căci »din zi în zi tot mai invederat ese la iveală lipsa de judecată a celor-ce caută resultatele resistenţei pasive a Românilor«.

Neavênd pasivitatea nici un resultat — după dl I. S. — trebue abandonată deci. Şi: în parlament cu Românii!

A....! staţi niţel, dlor, nu merge treaba numai aşa, să întraţi în dietă fără să... mai cetiţi câteva rînduri din articolul diplomaticeşte scris:

»E o chestiune de dignitate naţională, ca Românii să între în dietă numai dacă, întraţi, pot să vorbească ca dl Francisc Kossuth, (adecă de sus, conştii de forţa unui partid mare). Altfel ei nu pot să servească nici o causă şi întrarea lor în parlament nu are nici un rost«.

Înapoi deci, nu are nici un rost întrarea în parlament!

Dar' ceva totuşi e de făcut. O vede aceasta şi domnul I. S. Căci una din două: ori pasivitate, ori activitate. Şi fiindcă domnia-lui nu se poate decide nici pentru una nici pentru alta, caută vre-un bărbat mai »chibzuit« mai »patriot« printre Unguri, care »să caute formula pentru întrarea cu toată dignitatea (a Românilor) în parlamentul ungar«.

Ce cauţi, astăzi, când aproape toate le poţi găsì pe lume, uşor poţi afla, şi încă în Ungaria, unde toate sûnt posibile.

Dl I. S. a găsit deci omul »chibzuit«, »patriot«, care să pună activitatea-pasivitatea Românilor la cale. Acest »chibzuit« om-colectiv este — guvernul ungar.

Aşa tot mai eşim cumva la cale. Să întrebăm deci guvernul ungar: ce avem să facem pentru viitor? Să nu întârziem, căci soseşte primăvara, apele îşi recapătă glasul şi atunci e mai greu să — duci oamenii pe ghiaţă.

Eată, onoraţi »lectori«, resultatul-neresultat al »lecturei« unui articol diplomaticeşte scris, nu la înţelesul celor fără rost în politica mai înaltă.

Spectator.

Din Arad.

— *Victimele dela Arad.* —

În chestia regretabilă a pedagogilor, primim dela un fruntaş din Arad următoarele:

S'au întêmplat la Arad zilele trecute lucruri, pe cari om cu inimă românească nu ar fi să le poată crede, şi s'au întêmplat. În zilele de 25 şi 26 Februarie o droaie de poliţişti înarmaţi cu puşti au inundat seminarul din Arad, chemaţi de consistorul gr.-or., ca prin forţă brutală, prin brachiu să esecute o sentenţă adusă în contra legilor şcolastice, cu ocolirea singurului for competent: a corpului profesoral dela pedagogiul din Arad, de consistor, prin care sentenţă unsprezece elevi ai institutului pedagogic au fost eliminaţi din institut, ear' ceialalţi colegi ai lor din cursul al treilea şi al patrulea pedagogic au fost condamnaţi la foame pe stradele Aradului, pentru aceea, pentru-că în societatea de lectură au cerut, ca şi colegii lor, elevii din cursul al doilea să poată participa. Această cerere nevinovată a elevilor, consistorul din Arad o a cualificat de nesupunere şi grevă şi în loc de a o resolvì în calea sa, a pornit goană formală în contra elevilor; şi în contra dispositiunilor legilor şcolastice a dispus cercetare disciplinară în contra lor, cu ocolirea organului competent, a corpului profesoral, prin doi funcţionari dela consistor: R. Ciorogariu şi I. Stefănuţ, cari ascultând pe elevi, 'i-au tractat în mod propriu numai dînşilor, de: »anarchişti, socialişti, bicheri« şi altele.

Pe basa acestei cercetări efectuite în mod ilegal, consistorul din Arad a eliminat 11 elevi din cursul III. şi IV. pedagogic, ear' pe ceialalţi elevi din aceste două cursuri 'i-a condamnat la perderea beneficiilor avute (cei mai mulţi întreaga întreţinere) şi la detragerea calculului din purtarea morală.

Această sentenţă s'a publicat prin un comisar consistorial, care deasemenea a tractat pe elevi cu epitete contrare pedagogiei, din care causă elevii condamnaţi 'şi-au cerut documentele ca să plece din Arad, să-'şi caute viitorul aiurea. Până să-'şi poată primì atestatele, elevii au fost mai rău tractaţi decât robii din temniţă: li-s'a detras mâncarea şi la unii şi locuinţa, aşa *încât cinci zile 47 elevi au flămênzit formal timp de iarnă, când în Arad grasează influenţa şi alte boale epidemice.* Prin foame s'a intenţionat din partea oamenilor dela consistor, ca elevii să fie reduşi la umilinţă, pentru-că cei dela consistor au enunţat principiul, că »prin foame se îmblânzesc şi fiarele sălbatice«.

În timpul celor cinci zile, cât elevii au flămênzit pe stradele Aradului, consistorul şi oamenii lui nu s'au ocupat de a afla şi da o soluţiune părintească causei, ci cu totul de altele. S'a încercat adecă prin un spionagiu întrodus între elevi să-'i capaciteze, să declare, că vre-un profesor 'i-ar fi pus la cale, spunêndu-li-se că atunci li-se iartă toate. Această procedură de cabinet negru, până acum necunoscută şi neaplicată de nimenea în biserică şi practicată direct de d-nii Mangra şi Ciorogariu şi indirect de unelte înconştiente ale lor, întrodusă la consistorul din Arad ca sistem, a indignat şi mai tare pe elevi, de oare-ce ştiu şi sûnt convinşi, că elevii au avut în profesorii lor părinţi, şi sistemul de tractare nepărinteească 'l-au întrodus în institut numai oamenii consistorului de astăzi.

La Arad astăzi sûnt numai două soiuri de oameni: linguşitori, cari prin servicii mârşave să înalţă şi primesc distincţiuni, şi oameni, cari pentru convingerile şi ţinuta lor că nu se închină celor fărădelege, sûnt goniţi unii chiar zdrobiţi; şi între cei zdrobiţi prin goana înscenată, jertfă aşa numitului sistem nou bisericesc (?), au căzut mulţime de elevi nevinovaţi dela institutul pedagogic.

In faţa acestui sistem teroristic, care îşi are în serviciu, durere, şi un jurnal, care se porecleşte naţional şi care nu se ruşinează a învinuì persoane nevinovate şi care preconisează vanităţile şi patimele acelora, cari nu se sfiesc a ameninţa chiar şi instituţiunile noastre pentru scopuri diavoleşti, indignaţiunea este generală şi o reacţiune înspre bine va trebuì să urmeze în curênd. *Z.*

Dela poalele Munţilor-Apuseni.

— 1 Martie n.

Ca unul ce iau parte la suferinţele ce zilnic are să le îndure ţăranul român, prind condeiul în mână spre a descrie o parte din necazul şi durerea ce ne-o causează puternicii zilei.

În adevăr stăpânitorii nostri deoparte te despoaie, ear' de alta îţi împedecă cu mare cutezanţă paşii în desvoltarea naţională. Până-când o să mergem astfel? Oare nu s'a umplut cupa, oare n'a sosit timpul, ca să fim liberi, spre a ne putè desvolta după puterile noastre?

Unicul orăşel încunjurat de mai multe comune rurale de sub Cetatea-craiului este *Ighiul.* In acest orăşel au fost trei şcoale, română, ev.-ref. şi rom.-cat. conduse de învăţători confesionali. Intre acestea ocupa locul prim şcoala română, pentru-că 'şi-a avut şi-'şi are toate recerinţele pretinse de lege. Şi recunoscută a fost şi este chiar şi de stăpânitorii zilei, dar' mult le scoate ochii, şi cu greu o pot vedè, căci a fost şi este cercetată nu numai de băieţii din loc, ci şi de băieţi din comunele vecine până de pe la Intregalzi, Mogoş, Ponor, şi Bucium. Şi mare spin îi înghimpa, căci în cea rom.-cat. nu umblau decât 6—9 elevi, ear' în cea ev.-ref. 20—25 elevi.

Mulţi din garda stăpânirii în tonuri măgulitoare îl făceau atent pe învăţătorul român, că prea mult se chinueşte cu sute de copîi.

Harnicul învăţător în butul lor mai mare zel desvolta, predând cu elevii sei producţiuni declamatorice, procurându-'şi din venitele câştigate aparatele trebuincioase la instrucţiune, fără a spesa din cassa bisericească.

Vězênd aceasta puternicii zilei înfiinţară pe lângă şcoala ev.-ref., *cu concursul Kultur-egylet-ului* o şcoală de fete, ca, vezi Doamne, ţăranii să-'şi dee fetele la această şcoală, însă rămaseră fără resultatul dorit.

Vězênd aceasta comitetul central din Cluj al Kulturegylet-ului, le-a detras subvenţiunea şi şcoala s'a sistat, fără a putè prinde rădăcini cultura arpadiană în acest ţinut.

Cultura spirituală n'a prins rădăcini, însă a prins cea materială, căci cu ocasiunea segregării pădurilor s'a dat amintitei şcoale vre-o patru jugăre pădure, ca şi şcoalelor esistente.

Durere însă, că lipsind pe bietul ţăran de avere, au dat-o Kulturegyletului din Cluj. S'a dat însă pentru şcoala comunală, care n'a esistat nici nu există. Şi oare cine poartă vina în causa aceasta? — Oare nu slăbiciunea fruntaşilor români din Ighíu, că au conces a se subtrage din puţina avere a săracului şi să se dee unei societăţi, care e numai spre înghiţirea şi pieirea a tot ce e român?

Ştim, că în lege este dispositie, că corporaţiunile şcolare confesionale, spre scopuri culturale au dreptul a repartisa pe poporul aparţinător confesiunii sale 5%. S'a făcut despre aceasta atenţi în mai multe rînduri fruntaşii nostri, ca să fie precauţi, ca nu cumva să-'şi vîre şi aici ghiarele străinii lacomi, dar' n'au voit să înţeleagă!

Apoi, vezi Doamne, că fiind Ighiul chiar scaunul pretorial cum să sufere inspectorul reg. de şcoale, că chiar aici să sece isvorul culturii de maghiarisare! Se nisuì deci în mai multe rînduri să stoarcă o subvenţiune de 150 fl. din cassa alodială, pentru înfiinţarea unei şcoale de stat, căci e ruşine — aşa resona el — să nu esiste o şcoală de stat chiar unde îşi are reşedinţa solgăbirăul.

Cererea aceasta a venit în şedinţa comitetului comunal, dar' avênd la votisare majoritatea României, au respins-o cu entusiasm.

Vězênd, că pe această cale nu vor putè pune peatra fundamentală a culturii maghiare în Ighíu, se alipiră de ev.-reformaţi, dela cari stoarseră o subvenţiune anuală de 100 fl. şi edificiul şcolar se transpuse pe numele statului.

Aşa numai şi numai se înfiinţă şcoala de stat. Dar' nu mult se ocrotiră în edificiul şcoalei reformate. Fiind vechiu şi negrijit, se pomenì învăţătorul că edificiul e aproape să se ruineze.

De atunci şcoala de stat se strămută din an în an dintr'un loc în altul, închiriând azi dela un Jidan, mâne dela altul. Aşa stau până astăzi.

Fiind informat ministrul despre starea şcoalei, le trimise o ordonanţă, că dacă nu vor avè un număr de 60 băieţi şcoala se va sista.

În acest timp se perondară vre-o trei învăţători, care de care mai bicskási, însă un bătrân, László Albert, le făcù vîrf.

Şcoala română e susţinută din averea bisericilor, fără a contribuì poporul barem un crucer, şi este frecuentată de vre-o 130 băieţi, — cari nu contribuesc nimic, — cei cari fără voea lor sûnt duşi la şcoala de stat ori asil au să plătească o taxă de 2 fl. 40 cr. şi numai în casul când produc atestat de paupertate sûnt scutiţi de taxa amintită, dar' şi atunci au să plătească câte 40 cr.

Sărmanul ţăran, când scapă de un rău, se apropie altul; când a scăpat de a contribuì şcoalei sale, trebue să contribue unei şcoale străine, care vrea să îi răpească limba dulce ce a învăţat-o dela mamă-sa.

Domnii dela putere însă nu sûnt mulţumiţi, căci şcoala nu este complectată de numărul elevilor ce-'l pretinde ministrul în ordonanţa sa şi de temere, că şcoala se va sista, se puseră la vênătoare în comunele vecine Ţelna, Bucerdea, Şard ş. a.

Acì îşi ajunseră scopul şi mai cu seamă Bucerdea le-a dat prisosul, cu ajutorul primarului Chirilă Pop alias Pap Károly, care în toată dimineaţa încarcă trăsura de băieţi şi îi descarcă în curtea şcoalei de stat din Ighíu, şi aceasta o face poate ca să fie bine văzut înaintea protopretorului, care e preşedintele şcoalei de stat, ca nu cumva la alegere de primar să fie şters din şirul candidaţilor.

Durere, bade Chirilă, căci ai un fecior cantor, şi pe nepoţi îi duci să înveţe religiunea calvină, — căci preotul nostru gr.-or. din Ighíu nici se gândeşte la propunerea religiunii, cu toate-că sûnt peste 30 prunci gr.-or. Preotul gr.-cat. mai merge când şi când, căci are şi dînsul vre-o şese.

Domnii preoţi din Bucerdea oare nu se gândesc la aceea, că sûnt chemaţi a da seamă despre sufletele cele perdute?

Aducă 'şi domnii preoţi aminte de zisa Sf. Scripturi: »Păstorul bun sufletul îşi pune pentru oile sale«. Deci nu daţi prilegiu unora ca să vă sfăşie turma, căci spre aceasta sûnteţi chemaţi.

Scipione.

Din Sebeşul-săsesc.

— *Adunarea reuniunii meseriaşilor »Andreiana«.* —

Sâmbătă, în 23 Februarie n. a. c. s'a ţinut adunarea generală a reuniunii de meseriaşi »*Andreiana*« din Sebeşul-săsesc.

Conform programului începutul era anunţat pe orele 7½ seara. Deja la orele 6½, spaţioasa sală dela hotelul »La leul de aur« era plină de public. La orele 7½ precis, preşedintele reuniunii, *dl Zevedeiu Murăşanu*, prin un discurs, scurt dar' nimerit, deschide adunarea, accentuând importanţa cea mare a cultivării clasei meseriaşilor, mulţumind membrilor pentru munca desinteresată manifestată până acum pentru prosperarea reuniunii şi îndemnându-'i la muncă neobosită şi pe viitor.

A urmat apoi succesive desbaterea celoralalte puncte din program, decursă într'o ordine perfectă. S'a constatat între altele, că reuniunea în fiecare săptămână a ţinut câte-o şedinţă, în care s'au pertractat chestii literare, de limba maternă, deprinderi în declamări, etc.

Averea reuniunii împreună cu mobiliarul e de 2300 cor., ear' în bani gata dispune de 1600 cor.

Biblioteca constă din 31 tomuri în preţ de 80 cor.

Exhauriându-se partea oficială a adunării, s'a început »serata literară« cu un program bogat şi variat.

Primul punct din program a fost »Bagă Doamne luna-'n nor«, cor mixt esecutat de corul reuniunii, care a fost creat şi instruat de zelosul înv. Ioan Pavel. A fost viu aplaudat.

Anecdota lui Speranţă »Ţiganul la viie«, a fost interpretată foarte, fidel, de Nicolae Radu, sodal cojocar, deasemenea a produs mult haz »Mama Angheluşa«, cântec comic de Alexandri, predat de dl sodal Simion Androne.

Frumoasa poesie a lui Coşbuc »Nu te-ai priceput«, a fost punctul următor, declamată foarte frumos de d-şoara Saveta Moga.

Punctul culminant al seratei au fost corurile mixte ale lui I. Murăşanu: »Dorul meu« şi »Neică Neiculiţă«, — fiind esecutate de corul reuniunii cu o precisiune surprinzătoare.

Anecdota pop. »Copîii Ţiganului« a fost predată cu mare succes de către dl sodal I. Crăciun; a fost aplaudat sgomotos. Asemenea şi dl măiestru cojocar Petru Munteanu, a predat cu mult haz şi umor anecdota »Ţiganul cloşcă«.

Punctul de încheiere al bogatului program a fost corul mixt de Heyden »Să cântăm azi în cor«.

Astfel a decurs serata plăcută, oferită de harnica reuniune.

În pausă toţi membrii s'au întrunit la o masă comună. Primul toast 'l-a ţinut dl medic cercual Dr. Ioan Elekeş, pentru reuniune. Dl preşedinte Z. Murăşanu a ridicat pocalul în onoarea oaspeţilor, între cari am remarcat între alţii pe Z. Murăşanu cu d-na şi d-şoara, Dr. Parteniu Barbu, Dr. I. Elekeş, Cormoş, jude reg., Iosif Oniţiu, Maniu Opincariu, proprietari, toţi dinloc. Jurul nu a fost representat.

e. a. l. m.

Cronica zilei.

Sibiiu, 5 Martie n. 1901.

Denumire. Dl candidat de advocat Corneliu *Bercean* este denumit din partea tribunalului din Dej ca interpret (tălmaciu) pentru limba română la tribunalul de acolo.

*

Dela curtea cu juraţi. Ieri s'a pertractat la tribunalul din loc înaintea curţii cu juraţi causa unui omor neintenţionat. Pertractarea a durat a. m. dela 9—12½ şi p. m. dela 2½—11½ noaptea. Tribunalul a fost constituit sub presidenţa lui *Iovian*, juzi votanţi: *Mihály* şi *Haupt.* Din partea statului a asistat procurorul *Csizinsky.*

Trăgêndu-se la sorţi şi escepţionându-se din partea procurorului 6 dintre juraţi, curtea s'a constituit definitiv în chipul următor: Iuliu *Bardosy*, inspector de şcoale pensionat, ca preşedinte, apoi Dr. St. *Pecurariu* (advocat), Dr. *Székely* (profesor), *Bozsok* (cismar), N. *Benţia* (funcţ. la »Albina«), *Reisch* Alfr. (comerciant), I. *Ballu* (proprietar de case), Kulcsár (alămar), Schmith (privatier), Eder (privatier), Alex. *Nemeş* (faur), Dr. Bordan (advocat). Membrii suplenţi: R. Benedikti şi I. *Creţu.*

Apărătorul inculpatului principal Gr. *Nistor* a fost distinsul advocat Dr. Amos *Frâncu*, ear' al inculpatului al 2-lea, *Ciudrea*, advocatul *Fritzmann.*

Subtratul afacerii a fost, că servitorul de măcelar Gr. Nistor ajutat de tovarăşul seu N. Ciudrea, au atacat în seara din 21 Noemvrie 1900 în Strada-Nouă din Sibiiu pe vărul seu V. *Doroga* din Lodroman (Têrnava-mică), pe care 'l-au străpuns cu cuţitele în 6 locuri din spate. În urma loviturilor, dintre cari una a străbătut până la inimă, nenorocitul Doroga, care încă era servitor la măcelarul Fritz Göbel, abia a mai putut merge până acasă, unde a căzut mort scăldat în sânge.

După ascultarea martorilor, vorbirile clasice ale procurorului şi ale dlui advocat *Frâncu*, curtea cu juraţi a anunţat prin preşedintele *Bardosy* verdictul *culpabilităţii ambilor acusaţi.* Pe basa acestui verdict (adus cu mai mult decât 7 voturi), tribunalul a pronunţat sentenţa: *Grig. Nistor este condamnat la 3 ani 6 luni temniţă, ear' N. Ciudrea la 2 ani temniţă.*

*

† **Lazar Stanciu** sen., proprietar în Sibiiu, a răposat Duminecă, în 3 Martie n. în vîrstă de 85 ani.

*

Minciuna — încă-'i vorbă. »*Activitatea*« dela Orăştie, sub cuvênt că »sanarea neajunsurilor e interes comun«, nu se îndestuleşte a ataca într'una pe dl *Dr. Mihu* — unul din scopurile pentru care a fost înfiinţată — ci trece şi în depărtări mai mari, cu intenţia »sanării«. E destul, ca cineva din rancoare să ia peana în mână şi să tragă pe câte un fruntaş de-ai nostri în tină: prosa lui află găzduire în coloanele »Activităţii«.

Aşa în nr. mai nou de Joi »Un mare acţionar« din Dej atacă pe dl *Dr. Mihali* pe tema, că ar voì să-'şi vênză o casă institutului »*Someşana*«. Cât temeiu însă se pot pune pe vorbele »marelui acţionar« se vede de acolo, că el afirmă, că dl Mihali se pregăteşte a pune pe tapet în adunarea generală a »Şomeşanei« chestia cumpărării casei sale. Ei bine, domnule »mare acţionar« ştii că ai sfeclit-o. Tocmai zilele aceste s'a publicat »Convocarea« şi raportul direcţiunii »Someşanei«, împreună cu bilanţul, subscrise toate şi de dl Mihali şi făcute încă în 20 Februarie c. În nici una din aceste nu se face amintire despre vênzare de casă şi ştim, că ceea-ce nu-'i pus la ordinea zilei nu poate forma obiect de pertractare. Cum stăm atunci domnule »mare acţionar cu chestia cumpărării pusă pe tapet în adunarea generală a »Someşanei«? Nu e aşa, că minciuna — încă-'i vorbă.

*

O desminţire. Zilele trecute se svonise prin Cluj (Clujul îl accentuez, dar nu fac comentar), că eu — vezi Doamne — aş fi defraudat, curat zis româneşte »defraudat« suma de 60 cor. 40 bani, venitul curat al picnicului, studenţilor universitari clujeni din 22 Noemvrie 1901, al cărui cassar din întêmplare am fost chiar eu. N'aş ţinè să mă eternisez prin ziare, desminţind acest svon, dacă 'i-aş ştì isvorul, căci atunci 'i-aş da chestiei deslegare mai potrivită, mai ad hominem; neştiindu-'l însă, îl iau parte de ridicol, ear' parte, fiindcă svonul totuşi s'a făcut, mă simt dator să-'l desminţesc, precum 'l-a desminţit şi şedinţa tinerimii universitare române ţinută în 28 Febr. 1901. Cluj, în 4 Martie 1901. *Mihail Dobreanu*, student jur. şi cassarul tinerimii.

*

În interesul „Foii Pedagogice“, a cărei apariţie s'a sistat din lipsă spriginului, dl Paul Miulescu, protopop în Comlăuşul-mare, a adresat învăţătorilor din tractul seu următorul circulariu:

Încetarea „Foii Pedagogice“, redactată de dl Dr. Daniil Barcianu la Sibiiu, a adus ruşine statului învăţătoresc.

»Învăţători ai neamului! Ştergeţi această pată şi trimiteţi fiecare, prin oficiile parochiale, declaraţiunea solemnă, că abonaţi acea foaie, nu altcum şi oficiile parochiale, pentru bibliotecile şcolare, ca êst mod să esoperăm reapariţia foii“.

Recomandăm tuturor protopopilor nostri a imita esemplul dat de dl *Miulescu.*

*

La universitatea din Cernăuţi pe semestrul de iarnă al anului 1900/01 s'au înscris 483 studenţi universitari, dintre cari: teologi 34 ordinari şi unul estraordinar; jurişti ordinari 343 şi estraord. 30; filosofi 45 ordinari (între cari şi o damă), 24 estraord. (între cari 5 dame) şi 6 farmaceuţi. După limba maternă sûnt 264 Germani, 105 Români, 59 Ruteni, 44 Poloni, 2 Cehi, 7 Sêrbi, 1 Armean şi 1 Bulgar. După religiune sûnt 137 gr.-or.; 1 arm.-or.; 80 rom.-cat.; 40 gr.-cat.; 5 arm.-cat.; 12 evang. c. a.; 207 mosaici şi 1 fără confesiune.

*

O nouă carte de contabilitate. Aflăm, că dl profesor I. C. Panţu va scoate de sub tipar în zilele acestea o broşură intitulată »Introducere în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă«. Cartea aceasta scrisă într'un limbaj cât se poate de uşor, este menită pentru lăţirea cunoştinţelor de contabilitate la poporul nostru. Purcezênd din mici esemple practice, autorul stabileşte regulele de lipsă şi principiile contabilităţii, făcênd un curs complet al acestei ştiinţe, astfel, că ori-cine are interes de a se iniţia în contabilitate, poate face acest lucru cu uşurinţă din broşura ce va apărè. Atragem asupra acestei cărţi încă de pe acum luarea aminte a celor interesaţi, cu deosebire a învăţătorilor, a preoţilor, a comercianţilor şi industriaşilor nostri, precum şi a bărbaţilor, cari stau în legături cu băncile noastre. Cartea se va estinde pe 14 coale de tipar, 8° mare şi preţul va fi cât se poate de moderat. (»*G. Tr.*)«

*

Pojunul tot oraş nemţesc. Cu toată acţiunea sforţată de maghiarisare, la ultima conscripţie dintre 61.776 de locuitori ai oraşului Pojun numai 19.460 'şi-au declarat ca limbă maternă pe cea maghiară. Adevăraţi Maghiari sigur vor fi cu mult mai puţini.

*

Cele 10 porunci ale limbii. Fruntaşii poporului flamand din Belgia, pentru a întărì sentimentul naţional între concetăţenii lor, au răspândit în popor următoarele 10 porunci, cari se potrivesc de minune şi pentru noi Românii. Eată-le: 1. Gândiţi-vă, că în toată vieaţa trebue să daţi locul ântâiu limbii voastre strămoşeşti. — 2. Vorbiţi în limba voastră acasă, cu ai vostri, cu prietenii şi cu ori-cine, chiar şi în faţa unui străin, căci se cade ca străinul să-'ţi înveţe limba ta, nu tu pe a lui. — 3. Creşteţi pe copîii vostri în limba voastră, şi învăţaţi mai ales pe fete să vorbească şi să iubească limba maternă. — 4. Feriţi-vă de şcoalele străinilor, căci numai aşa ve-'ţi lucra înţelepţeşte. — 5. Cumpăraţi numai cărţi, reviste şi jurnale scrise în limba voastră, căci aşa veţi scăpa de influenţa străinilor. — 6. La ori-ce petrecere ca şi în saloane, vorbiţi numai limba voastră, dar' vorbiţi-o frumos. — 7 Ori-cui aveţi de scris, scrieţi-'i în limba voastră. — 8. Dacă poruncîţi marfă în străinătate, scrieţi în limba voastră, căci câştigul deschide urechile şi ascute limba. — 9. Daţi mărfurilor numiri numai în limba voastră, şi 10. Toate inscripţiile prăvăliilor, etichetele mărfurilor şi ori-ce reclamă, faceţi-le numai în limba voastră, numai aşa vă veţi impune străinilor.

*

Mişcarea studenţească în Rusia ia proporţiuni tot mai mari. Un student cu numele *Carpovici*, care deja din 1894 a fost eliminat dela universităţile din Rusia şi studia în străinătate, zilele trecute s'a presentat la ministrul de instrucţie Bogoljepov, rugându-'l să retragă ordinaţiunea de eliminare, dar' acesta 'i-a dat un răspuns negativ. Atunci a scos un revolver şi *a puşcat* asupra ministrului. Plumbul a străbătut în grumazii lui Bogoljepov, rănindu-'l foarte grav. Studentul atentator a fost arestat şi pus în închisoare. Ştirile din Rusia spun, că o societate nihilistă s'ar fi

alcătuit între studenţii din Rusia, şi că din însărcinarea acesteia ar îi comis Carpovici atentatul contra ministrului de instrucţie, cunoscut ca un om cu tendenţe duşmănoase studenţimii. De altfel arestările printre studenţii universitari ruşi se ţin lanţ şi agitaţia creşte în continuu în mod îngrijitor.

*

4000 de vagoane noue a comandat ministrul ung. de comerciu pentru drumurile de fer ungare reg.

*

De ce nu mănâncă Jidovii carne de porc? Se zice că pe când umbla pe pământ Christos, ca să vestească la toate neamurile cuvântul dumnezeesc, a ajuns odată într'un sat jidovesc. Jidovii aveau něcaz pe el şi căutau în tot chipul să-'l facă de minciună şi să-'l omoare. Auzind Jidovii că Christos întră în sat, s'au pus la sfat, că ce să facă să-'l prindă cu minciuna. După multă vorbă s'au înţeles să pună sub o covată o Jidovoaică. Şi au făcut aşa şi au chemat pe Christos şi 'i-au zis: Spune-ne nouě, de eşti fiiul lui Dumnezeu, ce este ascuns sub covată? Şi Jidovii se uitau la el bucurându-se în inimile lor că nu va ştì.

— Sub covată aţi ascuns o scroafă, — le zise Christos.

Unul dintre Jidovi, plin de bucurie se grăbì să ridice covata, ca să se vadă că Christos nu a spus adevěrul. Dar' ce să vezi! Jidovii toţi înlemniră; de sub covată în loc de femeie eşì o scroafă. Christos ca să pedepsească pe Jidovi pentru necredinţa lor şi pentru gândurile lor păcătoase, prefăcuse pe femeia de sub covată într'o scroafă.

Şi de atunci Jidovii nu mai vor să mănânce carne de porc, căci porcul e făcut din Jidov.

*

Nou medicament în contra oftcei. »M. N. Nachrichten« scrie: Profesorul-medic Dr. *Simon* a aflat, după multe esperienţe, un medicament, care vindecă cea mai serioasă dintre boale, oftica. Dr. *Simon* a preparat aşa numitul »Lignosulfit«, care afară de aburii de sulfur mai cuprinde un estract de brad în stare aromatică şi plină de ozon. Cu medicamentul acesta Dr. *Simon* a tratat în praxa lui privată, multime de bolnavi, cari în timp de 6–8 săptămâni s'au rehabilitat pe deplin. Medicamentul se foloseşte aşa, că aerul din odaie se umple cu aburii scoşi din fluid, care nu numai că nimiceşte germenii boalei, dar' ajută în mod influent capacităţii de respirare a plămânilor, fiindcă pătrunde găurelele plămânilor şi bolnavul dă afară flegma.

*

Budgetul armatei engleze. Budgetul armatei pe 1901—1902 a fost publicat; el presentă un total de cheltueli de 87,915.000 lire, dintre cari 58,230 000 pentru cheltuelile de răsboiu. Efectivul total prevězut este de 450.000 de oameni, cu o sporire de 30.000 de oameni asupra anului trecut. Din cifra totală 220.000 de oameni representă serviciul permanent. Restul este constituit prin adaose temperare datorite afacerilor din China şi din Africa-de-sud. Sporirea totală a cheltuelilor pentru serviciul permanent este de 1,912.000.

*

Falsa conscripţie din Someşfălău. Meşterii agenţi de conscripţie au falsificat datele statistice din Someşfălău (lângă Cluj) aşa, că au eşit la urmă numai 746 de Români. In chestia aceasta face acum lumină preotul local gr.-or. român, dl Ioan *Demian*, scriind următoarele: »Cum ar putè să fie de limba română numai 746 suflete, când numai credincioşii bisericei gr.-or. sûnt 748 suflete în parochia Someşfălău, apoi creştinii gr.-catolici unde sûnt? — Eu mărturisesc sincer, că 'mi-am instruat turma, concrezută grijii mele de păstorit, ca să fie cu mare băgare de seamă la conscrierea sufletelor şi cu deosebire la întrebarea de sub nr. 8. litera *a*) a coalei de întrebare: »Care este limba d-tale maternă, adecă limba, ce o mărturiseşti ca a d-tale, ce o ştii mai bine şi care o vorbeşti mai bucuros?« Oamenii au mărturisit drept, scriitorul a scris ce a vrut Deci pe această cale s'a înmulţit elementul maghiar nu în decurs de zeci de ani, ci numai în decursul timpului când s'a făcut conscrierea sufletelor. Subscrisul constat cu toată conştienţiositatea, că comuna noastră Someşfălău tot aşa stă în privinţa poporaţiunii după naţionalitate, cum a stat şi acum zece ani, şi zic că de s'ar face o conscriere nouă din partea unor persoane neinteresate în causă s'ar afla... adevěrul«...

*

Cabinete noue. *În Sofia*, cabinetul s'a format sub presidenţa lui *Caraveloff*.

În Madrid, regina a încredinţat pe *Villaverde* cu formarea cabinetului.

*

Vremea. De ieri temperatura s'a îmblânzit în mare măsură. Avem timp ploios cu vênt şi nici peste noapte n'a îngheţat. Se vede, că am ajuns în punctul de transiţie dintre iarnă şi primăvară. Eată starea temperaturii de ieri în mai multe puncte ale Ardealului: *Predeal*, liniştit, nouros, — 1°. *Braşov*, asemenea — 2°. *Zêrneşti*, vênt, nouros + 5°. *Sighişoara*, liniştit, nouros + 1°. *Copşamică*, asemenea + 3°. *D.-S.-Mărtin*, asemenea + 1°. *Teiuş* + 1°. *Reghinul-săsesc* + 2°. *Murăş-Oşorheiu* — 0°. *M.-Ludoş* — 1°. *Turda* — 3°. *Cluj* + 4°.

*

Drumond, editorul ziarului parisian *Libre Parole* este pedepsit cu 20.000 franci, pentru-că a vătămat pe baronul *Rotschild* Henric.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sûnt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei »Sternmark« şi sûnt a se deosebì de altele contrafăcute. Se pot cumpěra dela firma Mauthner în Budapesta.

Din public.*)

Declaraţiune.

Dl V. Oprean, actualul cassar interimal al »Murăşanului«, notar amovat din post, fără pensiune, în numele »mai mulţi Lipoveni« — sub »Cerem dreptate« — publică un şir de articli în »Tribuna Poporului«, unde atacând pe dl protopop Hamsea, »Lipovana« etc., se ocupă şi de modesta mea persoană.

Fiind însă, că cu dl Oprean nu pot sta de vorbă, rog pe domnii mai mulţi »Lipoveni, să ese la lumină, ca astfel cunoscêndu-'i să pot sta cu d-lor de vorbă ca cu nişte oameni de omenie, cari atacă pe faţă.

Lipova, în 2 Martie st. n. 1901.

Dr. Aureliu Halic.

P. T. dlui Ioan Tuducescu,

ca delegat al comitetului central

în Lipova.

D-ta ai avut bunavoinţă a învita şi »modesta mea persoană«, »cu stimă şi dragoste frăţească«, la adunarea de constituire a noului despărţământ al »Astrei«, în Lipova.

D-ta ai binevoit a accentua, că putem noi avè şi societăţi culturale locale, cari să le spriginim jertfind cu tot dragul, dar' asta nu ne poate împedeca, în spriginirea din toate puterile, a acelei instituţiuni etc. (»Astra«).

Îţi mulţumesc de onoarea ce 'mi-ai făcut-o învitându-mě şi pe mine, deşì n'am onoarea a mě ţinè de clica celor ce au învitat »Astra« în Lipova — din birt, şi după prânz fiind. Deci tocmai de aceea, îmi permit a te întreba »cu stimă şi dragoste frăţească«:

Ai uitat d-ta, că în Lipova sûnt trei sale de învěţământ »mari şi spaţioase«, dintre cari în una şi d-ta 30 de ani ai funcţionat ca dascăl poporal; pe lângă aceste, mai avem în Lipova o societate română de lectură, căreia membru 'i-ai fost 25 de ani, ba chiar şi membru fundator, şi acum te fereşti de toate aceste şi le dai uitării; căci de nu le uitai, nu trebuia să te rog pe aceasta cale să ai bunătate, a-'mi răspunde:

a) îţi convine şi primeşti titlul »onorific de delegat al comitetului central«, când nici nu eşti membru al societăţii române de lectură?!

Prin ce ai devenit duşman neîmpăcat al acestei societăţi?

b) de ce n'ai convocat adunarea constituantă în şcoala română gr.-or ori în casină, ci în »birt«, căci nu cred că prin convocarea ei în acel local, (unde vre-o câţiva *valoroşi fruntaşi* »după prânz fiind« au învitat »Astra« la Lipova), voeşti şi doreşti d-ta că numai, cu acei clicaşi să înfiinţezi despărţământul?

Te rog în ora a 11-a a convoca această adunare, în sus numitele localităţi, ca mai corăspunzătoare scopului cultural, — şi nu în o simplă cârcimă.

Lipova, în 2 Martie st. n. 1901.

Stimător

Dr. Aureliu Halic.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

MAI NOU.

Răsboiul.

Londra, 4 Martie n. Agenţia Reuter anunţă; *Steyn* şi *De Wett* au trecut ieri lângă Lilienfontein cu 1500 oameni peste rîul Oranje.

Ziarul »Daily Express« este informat, că Botha a primit un armistiţiu cu scop de a se pune în legătură cu Krüger, căruia 'i-a adresat mai multe întrebări. Se crede, că Krüger provocându-se la conferenţa din Haga s'a adresat pentru întrevenire la Petersburg, dar' răspunsul ce 'i-s'a dat nu 'l-a îndestulit.

Ciuma.

Capstadt, 4 Martie n. Ciuma se întinde tot mai mult.

Noul cabinet bulgar.

Sofia, 4 Martie n. Iu ministerul format de *Caraveloff*, *Nadeff* ca ministru de justiţie a fost mai nainte preşedinte în comitetul macedonean.

Regele Carol la Sofia.

»*Voss. Ztg.*« din Berlin vorbeşte despre o apropiată visită a Regelui României la Sofia. Ştirea aceasta e însă foarte problematică.

POSTA REDACŢIUNII.

Dlui *A. I. M. Graz.* Adresa cerută: Nicolae Tincu, posesor, *Girolt* u. p. Nagy-Iklod.

CĂRŢI ŞI REVISTE.

Ştire literară. De trei luni apare la Bucureşti prima revistă modernă »*România Ilustrată*«, redactată de doi din cei mai cunoscuţi ziarişti, compatriotul nostru dl Ioan Rusu Abrudeanul şi dl George Rădulescu. Cuprinzênd o materie din cele mai variate literară şi politică, redactată într'o limbă aleasă şi conţinênd ilustraţiuni bogate şi perfect reuşite, »*România Ilustrată*«, care 'şi-a asigurat colaborarea celor mai distinşi literaţi şi oameni politici din România, ca domnii Take Ionescu, Grigore Tocilescu, Luca Caragiale, George Coşbuc, Alexandru Ciurcu, G. Ionescu-Gion, Ioan Popescu, George Ghibănescu, Radu Rosetti etc. etc., este menită a umplè un gol simţit în presa noastră.

Deşì la începutul vieţii sale, această revistă, judecând după numele abonaţilor publicate în dosul primei foi a copertei, 'şi-a deschis un frumos drum în publicul cetitor românesc.

Acum aflăm, că administraţia »*României Ilustrate*« condusă de ideea de a răspândì revista în toate părţile poporului nostru, a luat, cu toate sacrificiile ce costă o asemenea publicaţiune, laudabila hotărîre *de a reduce pentru toţi preoţii şi învěţătorii din ţěrile locuite de Români, abonamentul dela 20 lei pe an la 12 lei pe an, adecă un leu sau o coroană pe lună.*

Nu putem decât să îndemnăm pe toţi amicii nostri, preoţi şi învěţători, să beneficieze de această simţitoare reducere.

»*România Ilustrată*«, nr. 3, are următorul cuprins: N. Filipescu (cu portret), de dl G. Rădulescu. — Cronica, de Cornel. — Capitala şi budgetul ţării, de dl G. Ghibănescu. — Chestia pasivităţii politice a Românilor din Ungaria (interview înţscris cu dl Dr. Ioan Raţiu). — Bucureştiul artistic, de dl St. Petică. — O călătorie romantică (cu o ilustraţie), de dl Al. Ciurcu. — Luminărica (poesie), de dl G. Coşbuc. — Artele în România de dl St. Petică. — Prietenii poporului (comedie, actul III.), de Ywann. — Societatea agrară (cu portretul dlui Sava Şomănescu), de Agronom. — Nămolul terapeutic şi lacurile sărate din România, de dl Dr. Th. Bastaky. — Esposiţia Antonescu, de Miquel. — O curiositate literară. — Maxime şi cugetări — Revista esterioară. — Cum înţelege Românul coloarea »alb«? — Teatrul Naţional (d-şoara Agata Bârsescu). — Diverse. — Grija zilei de mâne. — Carnetul lunii. — Recensii literare.

Preţul abonamentului s'a redus la 12 coroane anual, pentru toate părţile locuite de Români.

Bibliografie.

„Sâmbăta morţilor".

— Voci din presă. —

„*Noua Revistă Română*" scrie următoarele: »*Sâmbăta morţilor*«, dramă din popor, localisată de *Teodor V. Păcăţian*. — Ionel, feciorul unei văduve sărace, iubeşte pe Ileana fiica lui Petrilă, un morar avut şi sgârcit, ce nu putea suferì pe Ionel. De giaba sûnt toate demersurile primăresei pe lângă Petrilă, acesta numai se înfurie şi suferinţele Ileanei se înmulţesc. Petrilă cere dela Ileana să nu mai audă cântecul de fluier al lui Ionel, şi el de dragul Ileanei îşi sfarmă fluierul, singura lui mângăiere, dar' cu el deodată se mântueşte şi credinţa, nădejdea inimii lui. De něcaz pleacă la cârcimă, aici se întâlneşte cu groparul care îi spune că la 12 se věd în cimiter toţi cari vor murì în cursul anului. Ionel pleacă la cimiter să vadă dacă morarul, care este oftcos, nu este între morţii anului. Aici adoarme şi în vis 'i-se arată că a vězut pe Ileanei Pleacă grăbit şi desperat, întâlneşte pe morarul şi pe groparul. Morarul din unele vorbe ale lui Ionel deduce că Ionel 'l-a vězut între cei-ce vor murì. Aceasta îl înspăimântă şi se îmbolnăveşte, Ileana curioasă vine şi ea la Ionel şi îl întreabă, el îi mărturiseşte că a vězut-o Acum Ionel nu mai are nici linişte, îşi propune să iee lumea în cap, dar' mai vrea să vadă odată pe Ileana, se duce la ei în ogradă. Morarul bolnav eşise să-'şi ascundă comoara, se întâlneşte cu Ionel şi cade mort. Vine Ileana şi-'l strigă: Ucigaş. El desperat pleacă din sat. Ileana e bolnavă şi înainte de moarte prin stăruinţa preotului iartă pe Ionel şi îl roagă să-'i cânte afară din fluier, ca odată în vremurile fericite; moare în cântecul fluierului.

Dl *Păcăţian*, de altfel recunoscut ca bun traducětor, a localisat cu mult succes această piesă, care are multe părţi instructive pentru popor. Teatrul Ardelenilor este în formare, şi deocamdată se reduce la representaţiile tinerilor diletanţi, cari sûnt foarte răspândite, interesându-se de ele cu multă dragoste chiar şi ţăranii. Repertorul acestor representaţii e cules aproape tot din comediile lui Alexandri şi Vulcan »*Sâmbăta morţilor*« e chemată să întroducă în teatrul popular al Ardelenilor şi *drama*. Localisarea dlui *Păcăţian* corăspunde ideilor şi modului de gândire al ţăranului.

*

Istoria politicei, după Sir. Friderick Pollock, de *Teodor V. Păcăţian*, Sibiiu, tiparul »Tipografiei« societate pe acţii. Editura autorului. Pe 13 coale 8° mic în broşura aceasta dl *Păcăţian* ne dă idei şi cunoştinţe despre »originea politicei şi a scrutării ştientifice în filosofia greacă«, despre »evul mediu şi renaşterea« cu referinţă la istoria politicei, »secolul XVIII. şi contractul social« şi »teorii moderne despre suveranitate şi legislatură«. Cât pentru stil şi limbă, dl *Păcăţian* e cu mult mai bine cunoscut publicului român prin scrierile sale de până acum, decât să fie lipsă a pune în vedere acì stilul uşor şi curat românesc al broşurei »*Istoria politicei*«.

Preţul de *1 coroană* (în România 1 frc. 25 bani) e minimalul preţ ce se poate pretinde pentru o scriere bună, instructivă şi folositoare, cum e »*Istoria politicei*«. Credem deci, că publicul românesc nu va pregeta să 'şi-o procure. Se capătă la autor, în Sibiiu (Nagyszeben), Hechtgasse nrul 16.

*

O carte bună. Zilele acestea a apărut o broşurică de 65 pagini 4° mic, întitulată »*Buna chiverniseală*«, dând sfaturi şi îndemnări de muncă şi cruţare, în limbă uşoară, pare-că anume scrisă pentru popor, şi spriginindu-'şi îndemnurile cu pilde din vieaţa omenimei. Această carte, al cărei titlu e: »*Buna chiverniseală*«, carte pentru toţi, întocmită după ideile lui Samuil Smiles, de *Teodor V. Păcăţian*, cuprinde următorii capitli: Munca şi sîrguinţa; Obicinuinţa de a chivernisì; Lipsa de îngrijire; Buna rînduială, chiverniseala şi Regulele chiverniselei.

Sigur »Buna chiverniseală« a dlui Păcăţian satisface unei lipse de mult simţite în literatura poporală instructivă. Preoţii, învěţătorii, directorii şcolari au la disposiţie în »Buna chiverniseală« cea mai potrivită carte pentru a o recomanda poporenilor şi a o pune în mânile elevilor ca premiu de esamene. Costă numai 40 bani (20 cruceri) şi se poate procura direct dela autor (Sibiiu, Hechtgasse nr. 16).

*

„*Băncile de emisiune şi circulaţiune monetară*, în special Banca naţională română«, de A. D. Damianof. — Bucureşti, editura »Nouei Reviste Române«. Preţul 1 leu 50 bani.

*

Ermeneutica biblică, compusă după Ubaldo Ubaldi, de *Dr. Victor Szmigelski*, cu aprobarea ordinariatului metropolitan gr.-cat de Alba-Iulia şi Făgăraş. Tipografia seminarului archidiecesan din Blaj. Editura autorului. *Preţul 2 cor.*

Autorul destinează venitul curat pentru *fondul provincial de salarisare al preoţilor şi învěţătorilor*

*

»Tipografia«, societate pe acţiuni în Sibiiu, recomandă următoarele note pentru piano:

R. van Saanen, cuvinte de M. Eminescu Doina codrului	„ —.75
I. Paschill. Cuvinte de I. Dorianu. Aşa 'mi-e scris, romanţă pentru voce şi piano	„ —.50
F. Domeier. Soirées de Bucarest, vals	„ 1.50
Sêrba Bucureştilor, pentru voce şi piano de In D. Bulan	„ —.50
I. Villacrose. De ce 'mi-ai zis odinioară, romanţă	„ —.75
Pavotte de la Princese »Marie« de Michel Margaritescu	„ —.75
Zéphir. Polca mazurca de G. Ionescu	„ —.75
G. Vasiliu. Freamětul Zăvoiului, horă	„ —.75
C. Felix. Cuvinte de I. Dorianu. Vals conjugal pentru voce şi piano	„ —.50
Radu D. Rosetti. E vre-un loc uitat de oameni, reverie pentru voce şi piano	„ —.50
I. Paschill. L'Amitié, vals	„ 1.—
Ai plâns şi tu vr'odată? Romanţă pentru voce şi piano de Ernest I. Alexandrescu	„ —.50
Nu înţeleg. De E I. Alexandrescu	„ —.50
Pictorilor! De E. I. Alexandrescu	„ —.50
Un fir electric. De E. I. Alexandrescu	„ —.75
L'Affection. Polca franceză pentru piano de C. D. Belortu	„ —.40
De Brăila à Gênes. Galop pentru piano de C. D. Belortu	„ —.50
Sêrba Bucureştilor, pentru voce şi piano Ioan D. Burlan	„ —.50
Souvenir de Zürich. Polca mazurca de Anton Kneisel	„ —.50
Gas de quarte original. De Mayer Lutz	„ —.50

*

La comandele din afară să se adaugă pentru porto postal încă 5 cr., ear' pentru expediţie recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranţă expediţiei recomandăm modalitatea din urmă.

*

Tragedia Calvarului, de *abb. Henry Bolo*, tradusă în româneşte de membrii societăţei de lectură »*Inoceniţu Micu Clain*« a teologilor din Blaj. Ediţ. societăţei tiparul »Tipografiei«, societ. pe acţiuni în Sibiiu. Preţul: *2 coroane*, pentru România: *3 lei.*

În această scriere se tratează, într'o concepţiune originală şi într'un stil superb, *divina tragedie* a Mântuitorului. E o lectură, ce înalţă fiecare suflet creştinesc, obicinuit a ssìi şi gândì.

Traducerea e vrednică de original; pare-că nici nu e traducere. Un limbaj verde românesc, în felul scripturilor sfinte, este caracteristica escelentei traduceri, care face onoare tinerilor teologi dela Blaj. Unitatea stilului e aşa de evidentă, încât ni-se pare că unul singur a făcut întreaga traducsre.

Înfăţoşarea technică nu desminte reputaţiunea bună a atelierului »Tipografiei« noastre. Ear' broşurarea în stil antic, franţuzesc îi dă o formă originală şi atrăgtoare. Învělişul e de hârtie pergament.

Rar se vede în piaţa de cărţi româneşti o carte cu înfăţoşare aşa de elegantă, demnă atrăgětoare.

*

Tablouri româneşti.

La administraţia »Tribunei« se află de vênzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case româneşti:

Portretul Metropolitului Andreiu baron de Şaguna	cor.	—.40
Portretul Metropolitului Sterca Şuluţiu	»	—.40
Portretul profesorului Gregoriu Silaşi	»	—.30
Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului	»	—.30
Prefectul Avram Iancu în fruntea oştirii	»	—.40
Catedrala din Blaj	»	—.60
Conferenţa naţională dela 1894	»	3.—
Românii la Debreţin	»	—.60

*

A eşit de sub tipar în editura librăriei Socec & Comp.: *Documentele româneşti din archivele Bistriţei*, partea I. de N. Iorga.

Preţul 4 lei.

Sosiţi în Sibiiu.

La 5 Martie n. 1901.

Hotel »*Împăratul Romanilor*«: Contele Bethlen, proprietar din Samson; László, oficial din Hunedoara; Stein, hotelier din Braşov; Schuller, căpitan din Avrig; Tarnoczy, intendant din Cluj; Hutter din Sebeşul-săsesc, Şarlota Kuhn cu fiica din Făgăraş, Bokonits, Cosma, din Roşia-montană, privatieri; Koch din Drezda, Kmetz din Solnoc, Cestreicher, Roth, Antal, Devay, Schaffer, Grün, Becker, din Budapesta, Bischofswerder, Ross, Korbasz, din Viena, comerciant.

Hotel »*Neurihrer*«: Dr. Docsy cu soţia din Viena, Otto, privatier din Szabadka, Mânecuţă, preot din Făgăraş; Baumann, locotenent din Cluj.

Hotel »*Meltzer*«: Moga, fabricant din Poiana; Fleischer, neguţător din Arad; Nagy, ospětar din Făgăraş; Marian cu soţia din Brăteiu, Cerbu din Păreu, preoţi.

Hotel »*Habermann*«: Vintilă, zidar din Murăş-Oşorheiu.

Teatru orăşenesc în Sibiiu.

Direcţiunea **Leo Bauer.**

Mercuri, 6 Martie n. 1901.

Beneficiul actorului *Teodor Clement.*

DER WILDE RITTMEISTER.

Comedie în 4 acte, de G. de Moser şi T. de Trotha.

Începutul la 7 ore seara.

Cursul pieţei din Sibiiu.

Din 5 Martie n. 1900.

Hârtie-monetă română	Cump.	18.70	vênd.	18 80
Lire turceşti	»	—.—	»	—.—
Imperiali (15 R° aur)	»	—.—	»	—.—
Ruble ruseşti à	»	2.46	»	2 54
Galbeni	»	11.28	»	1.340
Napoleon-d'ori	»	19.12	»	9.200
100 Marce germane	»	117.50	»	117.80
Livre sterling	»	24.—	»	24.2

Bursa de Budapesta.

Din 2 Martie n. 1900.

Renta de aur ung. 4%	117.—
» » » » 4%	92.35
» ung. val. cor. 6%	99.50
Împrumutul căilor ferate ung.	99.25
Bonuri rurale ung.	98 50
» » croate-slavone	98.50
Obligaţiunile desp. regaliilor	98.60
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	140.—
Renta de hârtie austriacă	98.15
» de argint austriacă	98.
» de aur austriacă	11 25
Losuri austriace din 1860	185.50
Acţiunile băncei austro-ungare	1700.—
» » de credit ung.	678 —
» » de credit austr.	668.75
Scrisuri fonciare ale institutului de credit şi economii „Albina"	102.—
Galbeni împărăteşti	11.45
Napoleon-d'ori	19.10
Mărci 100 imp. germane	117.69
London 10 Livre sterlingi	240.60

Bursa de Viena.

Din 2 Martie n. 1900

Renta de aur 4%	117.—
Renta ung. v. c. 4%	92 20
Împrumutul căilor ferate ung.	91.70
Bonuri rurale ung.	91 80
» » croate-slavone	92 75
Renta de hârtie austriacă	98 35
» » argint austriacă	98 15
» » aur austriacă	11 15
Losuri austriace din 1860	186 50
Acţiunile băncei austro-ungare	1693.—
» » de credit ung.	6 0 —
» » de credit aust.	668.75

Pentru redacţie şi editură responsabil: **Andreiu Balteş.**

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acţiuni: **Iosif Marschall.**

»BISTRIȚANA«, institut de credit și economíi în Bistrița.

Convocare.

Pe basa conclusului subsemnatei direcțiuni din 2 Martie 1901, P. T. domni acționari se convoacă prin aceasta la

a XIV-a adunare generală ordinară,

a institutului de credit și economii »Bistrițana«, care se va ține în **3 Aprilie 1901, la 9 ore a. m., în localul institutului.**

Obiectele de pertractare sûnt:

1. Esmiterea alor 3 verificatori pentru protocolul adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de revisiune, statorirea dividendei pe anul de gestiune 1900 și împărțirea profitului curat.
3. Abscrierea dubioaselor.
4. Statorirea marcelor de presență pe anul 1901.
5. Alegerea unui membru în direcțiune în locul aceluia, care conform §-lui 34 din statute va fi sortat eventual realegerea pe timp de 6 ani.
6. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune pe timp de 2 ani în locul devenit vacant prin moartea neașteptată a mult meritatului domn protopop Anchedim Candale, care până la adunarea generală s'a suplinit în mod provisor prin domnul acționar Danilă Pop junior.
7. Alte eventuale propuneri întrate la timp.

Domnii acționari, cari în sensul §. 21 din statutele societății voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați sûnt rugați a-'și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotență 3 zile înainte de adunarea generală la cassa institutului.

Bistrița, în 2 Martie 1901.

[79] 1—1

Direcțiunea
institutului de credit și economii „Bistrițana“.

Incheierea socotelilor cu 31 Decemvrie 1900.

Contul bilanțului.

Active			
Cassa		12035 12	
Cambii de bancă	760350.60		
Escompt hipotecar	128241.78	888592 38	
Imprumuturi pe hipotecă		69792 60	
Imprumuturi pe obligațiuni		34986 02	
Imprumuturi pe efecte (Lombard)		9183 —	
Efectele fondului de pensiune		6720 —	
Efectele fondului special de res.		1020 —	
Realități		40316 32	
Mobiliar	879.76		
după amortisare de 10%	88.—	791 76	
Debitori		3228 18	1066660 38
			1066660 38

Pasive			
Capital de acțiuni		80000 —	
Depuneri spre fructif. și anume:			
a) de ale privaților	498138.71		
b) de ale fondului general de reservă	80000.—		
c) de ale fondului special de reservă	15507.45		
d) de ale fondului de pensiune	20451.78		
e) de ale fondului scopurilor filantropice	1465.11	615568 05	
Dividendă neridicată pro 1898	80.—		
Dividendă neridicată pro 1899	80.—	160 —	
Interese transitoare		12070 61	
Creditori		1408 35	
Cambii reescomptate		842979 40	1052181 41
Profit curat			14478 97
			1066660 38

Contul profite și perderilor.

Debit			
Contribuțiune directă	3735.48		
10% după interesele la depuneri	2632.66	6368 14	
Competință de timbru		26 —	
Salare direcțiunii	3496.62		
» funcționarilor	10360.—	13856 62	
Spese de tot soiul		1732 30	
Interese la depuneri		26326 50	
Bani de cuartir		1880 —	
Marce de presență		828 —	
10% amortisare de mobiliar		88 —	
Porto postal		328 97	
Dubioase		2923 96	54358 49
Profit curat			14478 97
			68837 46

Credit		
Interese după tot felul de imprumuturi	59727 55	
Interese de întârziere	1648 46	
Provisiuni și taxe	5735 45	
Chirie	1726 —	68837 46
		68837 46

Bistrița, în 31 Decemvrie 1900.

Alexandru Szilasi m. p., president. **Mihailă Mihailasch** m. p., director esecutiv.

Stefan Poruțiu m. p., cassar. **Monosterian Leon** m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile presente și le-am aflat în deplină regulă.

Bistrița, în 23 Februarie 1901.

Iosif Lissai m. p. **Pamfiliu Grapini** m. p. **Danilă Pop** m. p.

Din editura „Tipografiei“, soc. pe acții în Sibiiu.

- Arghir și Elena, o istorie frumoasă în versuri . . . . cor. —.30
- Art. de lege XXI. și XXIII. ex. 1886. Despre instrucțiuni și despre procedura disciplinară . . . . . . » —.50
- Art. de lege XXII. ex. 1886. Despre comune . . . » —.80
- Aluașiu Gavrilă, Societăți de cumpětare, îndreptar pentru înființarea lor după modelul »Societăței de cumpětare« » 1.—
- Brote Eugen, Țînerea vitelor . . . . » —.24
- » » Trifoiul . . . . » —.20
- Costan T., Aur, novelă . . . . » —.30
- Duică G. P., Savitri, povestire indică din Mahabarata . . » —.30
- Ebers Georg, Homo sum, roman tradus de Mugur . . » 1.60
- Îndreptar practic în economia rurală de mai mulți preoți . » 1.40
- Leonat și Dorofata, vorbire de glume în versuri . . . » —.20
- Nordau Max, Naționalitatea, studiu . . . . . . » —.40
- » » Reprivire din Paradoxe sociologice . . » —.40
- Ordonanțele ministeriale pentru întroducerea legii comunale (Art. XXII. din 1886) . . . . » —.10
- Russu-Șirianu I., Moara din vale, 8 novele . . . . » 1.40
- Simtion T., Pěcate Domnești, novelă orig. . . . . » —.60
- Simu R., Monografia comunei Orlat . . . . . . » —.50

Celor-ce cumpěră un număr mai mare de esemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vênzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Se află de vênzare în librăria W. Krafft în Sibiiu.

Rattentod

(moartea cloțanilor)

(Felix Immisch, Delitzsch)

este cel mai bun mijloc pentru stîrpirea repede și sigură a cloțanilor și șoarecilor. Oamenilor și animalelor domestice nestricăcios. Se poate căpěta în pachete à cor. 1.20 și 0.60 în farmaciile: *»La vulturul negru«* în *Sibiiu*, *E. Wolff* în *Cohalm*, *»La vultur«* în *Sebeșul-săsesc*, în *Ghertan*, în *Rĕșinari*, în *Borgo-Prund* și în *Mercurea*. [50] 3—10

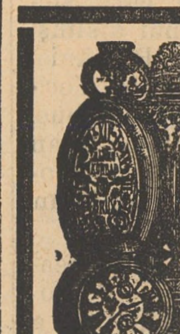

Oroloage bune și ieftine

cu garanție în scris pe 3 ani se trimit persoanelor private de

Hanns Konrad

fabrică de oroloage și magazin de esport pentru mărfuri de aur

Brüx (Boemia).

Oroloage rem. bune de nickel fl. 3.75.
Oroloage remont. veritabile de argint fl. 5.80.
Lanț veritabil de argint fl. 1.20.
Deșteptător de nickel fl. 1.95.

Firma mea e distinsă prin vulturul ces. reg., prin medaile esposiționale de aur și argint și prin mii de scrisori de recunoștință.

Cataloage ilustrate de prețuri se trimit gratis și franco. [49] 5—100

A apărut și se află de vênzare la „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu

Anuarul I.

al

„Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“,

cuprinzênd

unele date dela întemeierea ei până la 31 Decemvrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 cor. 20 bani, cu porto postal 1 cor. 40 bani.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu.

Se află de vênzare:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

GEORGE EBERS.

Prețul 2 cor. sau 2 lei 50 bani.

Comande se pot face la

Librăria W. Krafft.

Cartea Stuparilor săteni

de

Romul Simu, învěțător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunei rom. de agricultură din comitatul Sibiiului.

Prețul 70 bani plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învěțător, stupar priceput. E tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

Librăria W. Krafft.

Lupta pentru drept

de

Dr. Rudolf de Jhering

traducere

de

Teodor V. Păcățian.

Prețul 2 coroane.

Această carte ar trebui sě o cetească și studieze

fiecare Român,
luptător pentru
dreptul național.

Se află de vênzare la:

Librăria W. Krafft.

Anunț de prăvălie.

Subscrișii au onoarea a aduce la cunoștința P. T. public, că prăvălía care de 37 de ani esistă în **strada Turnului nr. 32,** a trecut pe numele

Emrich Bokody & Fiiu

și va rĕmânè tot **atelier de colorat** și **institut chimic de spălat,** precum a fost mai nainte.

Atragem atențiunea P. T. public asupra industriei noastre mărită și provĕzută de nou cu cele mai bune mașini, prin cari sûntem puși în plăcuta posițiune de a putè satisface tuturor recerințelor D-Voastre.

Ne permitem a Vĕ recomanda îndeosebi institutul nostru chimic de spălat pentru ori-ce fel de rufăríe și îmbrăcăminte, precum garderobe de domni și dame, uniforme, covoare, perdele, fețe de masă, brodării de tot felul, covoare de Smirna și Persia, piei de animale și peste tot ori-ce fel de lucru care cade în cadrul acesta.

În speranță că P. T. public ne va onora și de aici înainte cu prețioasele sale comande, rĕmânem

Cu deosebită stimă

[56] 5—10 Emrich Bokody & Fiiu.

Din editura „Tipografiei“, societate pe acțiuní în Sibiiu.

Biblioteca poporală a „Tribunei“.

1. **Pădureanca.** Novelă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 10 bani.
3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 bani.
4. **Pipěruș Pĕtru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 16 bani.
5. **Păcală și Tândală.** Anecdotă de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 6 bani.
6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegĕtor-tipograf. Un exemplar 30 bani.
7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 16 bani.
8. **Colăcăritul.** Obiceiurile țeranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 bani.
9. **Fiica a nouě mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 16 bani.
12. **Îndĕrĕtnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 16 bani.
13. **Blăstĕm de mamă.** Legendă poporală din giurul Năsĕudului. De George Coșbuc. Un exemplar 12 bani.
14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu 80 bani.
15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 10 bani.
16. **Din bĕtrâni.** Ghicituri, întrebări și rĕspunsuri, frĕmântări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 16 bani.
17. **Pe pămĕntul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 16 bani.
18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțusească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 16 bani.
19. **Cenușotea.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 16 bani.
20. **Un pețitor îndĕrĕtnic.** Novelă de Bjönstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 8 bani.
21. **Prietenul meu Vêntură-Țeară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 16 bani.
22. **Scăpĕrătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 8 bani.
23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 8 bani.
24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gog. Un exemplar 40 bani.
25. **Drama mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 20 bani.
26. **Taina unei vieți.** De Björnstjerne Björnson. Un exemplar 12 bani.
27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogel. Un exemplar 40 bani.
28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 20 bani.
29. **Sgârcitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 60 bani.
30. **Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 10 bani.
31. **Nusciu-Împĕrat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 24 bani.
32. **Dina-Împĕrăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 24 bani.
33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 10 bani.
34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan F. Lazar. Un exemplar 20 bani.
35. **Un idil în Roșeni.** Novelă de Bret Harte. Un exemplar 16 bani.
36. **Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Meța. Un exemplar 16 bani.
37. **Princesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 20 bani.
38. **Dina Mărgăritelor.** Poveste în versuri de Ioan Meța. Un exemplar 24 bani.
39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Meța. Un exemplar 20 bani.
40. **O partidă în patru.** De Antoniu Ghislanzoni. Un exemplar 24 bani.
41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 40 bani.
42. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Meța. Un exemplar 30 bani.
43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 60 bani.
44. **Rusalin pĕcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbițoniu. Un exemplar 44 bani.
45. **Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandre Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 40 bani.
46. **Clara Milici.** Novelă de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 80 bani.
47. **O sută de ani.** De Ioan Slavici. Un exemplar 16 bani.
48. **Poesii poporale »Cântece bĕtrânești«.** Din culegerile lui I. Pop Reteganul. Un esemplar 20 bani.

Celor-ce cumpěră un numĕr mai mare de esemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vênzătorilor, sĕ dă rabatul cuvenit.

Se află de vênsare în librăria W. Krafft în Sibiiu.

Legea veterinară

atât de mult folositoare tuturor **economilor** și tuturor **primăriile comunale** — a eșit de sub tipar în **a doua ediție** îndreptată și îmbogățită. »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului« a îngrijit ca atât limba cât și forma cărței acesteia sĕ fie cât se poate de potrivită, pentru-ca **poporul** sĕ poată pe deplin înțelege sfaturile și îndrumările ce 'i-se dau cu privire la: pasapoarte, tîrguri de vite, boale lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Cartea se numește:

Învĕțătorul Munteanu

împărtășește economilor sei cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ

(Lecuirea vitelor)

și

BOALELE LIPICIOASE (CONTAGIOASE)

stând cu dînșii la sfat în serile lungi de iarnă.

De

Tormay Béla.

Ediția II. revĕzută — 152 pagini mari.

Cartea costă **80 bani** (cu porto postal **90 bani**) și se poate cumpĕra dela

Reuniunea română de agricultură
din comitatul Sibiiului.

Pentru tipar reponsabil Iosif Marșchall.